หมายข่าว
พลิใบ
ข่าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

- พืชพันธุ์ใหม่ ปี 2549 หน้า 2
- ค้าขายกับแดนปลาดิบ หน้า 9
- ไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว หน้า 13
- โรคข้าวเด้ง...ที่แท้ข้าววัชพืช หน้า 16

ปีที่ 9 ฉบับที่ 9 ประจำเดือน ตุลาคม พ.ศ. 2549 ISSN 1513-0010

การศึกษาวิจัยด้านการคัดเลือกพันธุ์ และปรับปรุงพันธุ์พืช เป็นหนึ่งในภารกิจที่สำคัญของกรมวิชาการเกษตร เมื่อนักวิจัยได้ศึกษาทดลองตามกระบวนการคัดเลือกพันธุ์หรือปรับปรุงพันธุ์พืชทุกขั้นตอนจนมั่นใจว่า พันธุ์พืชที่คัดเลือกไว้หรือปรับปรุงพันธุ์ขึ้นมาใหม่นั้น มีคุณสมบัติที่แน่นอน และพร้อมที่จะทำการขยายพันธุ์สู่เกษตรกรแล้ว จะต้องมีการนำเสนอให้คณะอนุกรรมการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตรพิจารณา เพื่อเห็นชอบให้เป็นพันธุ์รับรอง หรือพันธุ์แนะนำสำหรับขยายพันธุ์ กระจายสู่เกษตรกรต่อไป

ในปี พ.ศ. 2549 มีพันธุ์พืชที่ผ่านการพิจารณาจากคณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร จำนวน 9 พันธุ์ ประกอบด้วย อ้อย ถั่วฝักยาว ทุเรียน (3 พันธุ์) กาแฟโรบัสต้า ถั่วเหลือง หม่อน และหม่อนผลสด

นายมาโนช ทองเจียม ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านการผลิตพืช และหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ กรมวิชาการเกษตร ในฐานะประธานคณะอนุกรรมการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร เปิดเผยว่า พืชพันธุ์ใหม่ทั้ง 9 พันธุ์นี้ กรมวิชาการเกษตร และสถาบันวิจัยหม่อนไหมแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติฯ ซึ่งเพิ่งแยกออกไปจากกรมวิชาการเกษตรเมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้ใช้เวลาในการปรับปรุงพันธุ์เป็นเวลานาน 10 - 20 ปี จนมีข้อมูลที่เชื่อมั่นได้ว่าเป็นพันธุ์ที่มีลักษณะดีเด่น สมควรที่จะขยายพันธุ์สู่เกษตรกรได้

"เดิมคณะอนุกรรมการตั้งใจว่าจะให้พืชพันธุ์ใหม่ทั้ง 9 พันธุ์นี้ เป็นพันธุ์พืชเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา โดยนำเลข "80" มาเป็นชื่อพันธุ์ แต่ในจำนวน 9 พันธุ์นี้ คณะกรรมการพิจารณาให้เป็นพันธุ์รับรองเพียง 1 พันธุ์ คือ **อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 2** ซึ่งมีข้อมูลสมบูรณ์สามารถตั้งชื่อพันธุ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติฯ ได้ ส่วนอีก 8 พันธุ์ที่เหลือคณะกรรมการพิจารณาให้เป็นพันธุ์แนะนำ ซึ่งจะต้องไปเพิ่มเติมข้อมูลหรือประเด็นทางวิชาการอีกบางประเด็น ถ้านักวิจัยสามารถเสนอมาทันในสิ้นปีนี้ ก็จะพิจารณาตั้งชื่อเป็นพันธุ์เฉลิมพระเกียรติฯ ต่อไป" หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญกล่าว

สำหรับพันธุ์พืชทั้ง 9 ชนิด มีข้อมูลโดยสรุปดังนี้

อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 2

อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 2 นี้ เป็นผลงานการคัดเลือกพันธุ์ของศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น โดย **นายวีระพล พลภักดี และคณะ** ซึ่งทำการคัดเลือกได้จากคู่ผสมของอ้อยโคลน 85-2-352 กับพันธุ์ K 84-200 ทำการผสมพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี ในปี พ.ศ. 2536 นำเมล็ดมาเพาะและคัดเลือกลูกอ้อยที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น ในปี พ.ศ. 2539 - 2540 ปลูกเปรียบเทียบพันธุ์เบื้องต้นที่โรงงานน้ำตาลกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี ในปี พ.ศ. 2541 - 2542 ปลูกเปรียบเทียบมาตรฐานที่ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น และศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิตร้อยเอ็ด ในปี พ.ศ. 2543 - 2544 ปลูกเปรียบเทียบและทดสอบในไร่เกษตรกรในภาคตะวันออก

เฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2545 - 2547 ในพื้นที่อำเภอต่าง ๆ ซึ่งเป็นแหล่งปลูกอ้อยของจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี ร้อยเอ็ด นครราชสีมา และบุรีรัมย์ พบว่ามีผลผลิตสูง และสามารถปรับตัวได้ดีกับเขตใช้น้ำฝนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 2 มีทรงกอตั้งตรง สีของลำอ้อยเมื่อถูกแสงออกสีส้ม แต่ถ้าไม่ถูกแสงจะออกสีเหลืองมีลายเส้นสีส้ม ความยาวปล้องปานกลาง ไขที่ปล้องมีปานกลาง ตามีลักษณะกลมนูน ความยาวของลำประมาณ 282 เซนติเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางของลำประมาณ 2.78 เซนติเมตร จำนวนลำต่อกอเฉลี่ย 4.2

ลักษณะเด่น คือ ให้ผลผลิตในอ้อยปลูก 20.7 ตันต่อไร่ และผลผลิตในอ้อยตอที่ 1 13.5 ตันต่อไร่ ซึ่งสูงกว่าพันธุ์อู่ทอง 3 ร้อยละ 10 และ 17 ตามลำดับ มีความต้านทานต่อโรคแส้ดำที่เกิดจากเชื้อรา *Ustilago scitaminae* ปลูกได้ทั่วไปในเขตปลูกอ้อยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นดินร่วนปนทราย

ล่าสุดคณะอนุกรรมการวิจัยปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร เห็นชอบให้ชื่อว่า "อ้อยพันธุ์ขอนแก่น 80" เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเนื่องในโอกาสทรงเจริญพระชนมพรรษา 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2550

เกษตรกรท่านใดสนใจอ้อยพันธุ์ขอนแก่น 2 ติดต่อสอบถามได้ที่ ศูนย์วิจัยพืชไร่ขอนแก่น อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น โทร. 0-4320-3506, 0-4320-3508

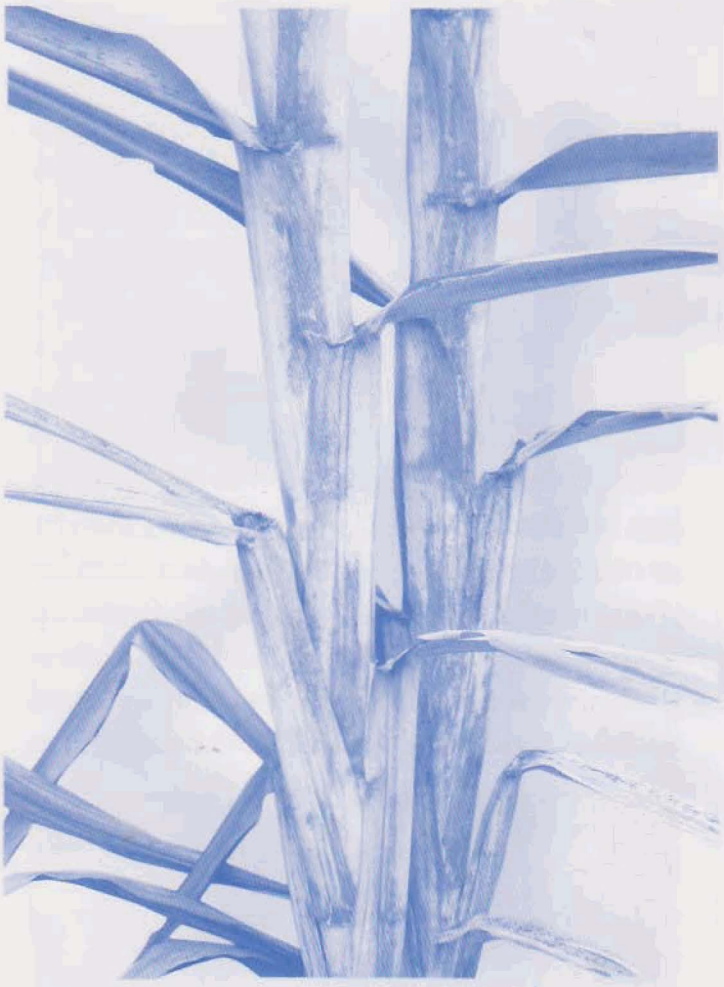

หูใบ

ปล้อง

คอใบ

ไข

ร่องตา

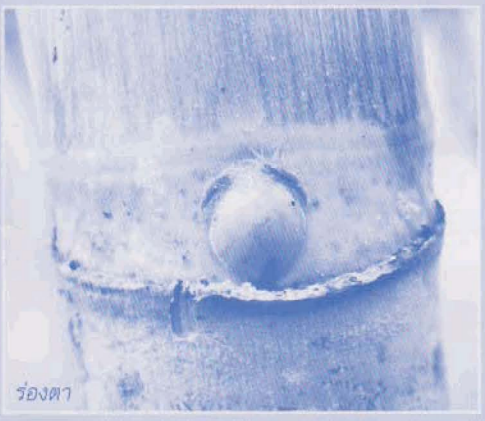

ร่องตา

ถั่วฝักยาวพันธุ์น่าน 1

ถั่วฝักยาวพันธุ์น่าน 1 หรือ YBR 8-1 นี้ เป็นผลงานของ **นายเอนก บางข่า** ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันน่าน (ศูนย์วิจัยพืชสวนน่านเดิม) เป็นพันธุ์ที่ได้จากการนำถั่วฝักยาวพันธุ์พื้นเมืองจากจังหวัดหนองคาย ซึ่งมีฝักยาว สีเขียวเข้ม ผลผลิตปานกลาง มาผสมกับถั่วฝักยาวพันธุ์พื้นเมืองจากจังหวัดพิจิตร ซึ่งมีฝักสั้น สีเขียว ผลผลิตสูง ทำการคัดเลือกพันธุ์แบบสายพันธุ์บริสุทธิ์จนถึงชั่วที่ 4 จนได้พันธุ์ YB 5 ที่ให้ผลผลิตค่อนข้างสูง ฝักยาว สีเข้ม พองช้า คุณภาพดี นำมาเป็นต้นแม่พันธุ์ผสมกับถั่วพุ่มพันธุ์พื้นเมืองฝักสีม่วง ฝักสั้น เนื้อหนา ให้ผลผลิตต้นฤดูหนาว ได้พันธุ์ถั่วฝักยาวที่มีคุณภาพดีจำนวน 6 สายพันธุ์ คือ YBR 5-1 YBR 5-2 YBR 5-3 YBR 8-1 YBR 8-2 และ YBW 8-1 จากนั้นทำการผสมพันธุ์และประเมินผลเบื้องต้นระหว่างปี พ.ศ. 2534 - 2538 โดยทำการคัดเลือกในเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม และเดือนกันยายน - พฤศจิกายน เสร็จแล้วปลูกในแปลงรวบรวมพันธุ์ เพื่อศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ไปพร้อมกับการคัดเลือกแบบสายพันธุ์บริสุทธิ์ คัดเลือกต้นที่ให้ผลผลิตสูง คุณภาพฝักดี ใช้เป็นเมล็ดพันธุ์คัดเปรียบเทียบพันธุ์ และเก็บรักษาพันธุ์ที่ศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร ระหว่างปี พ.ศ. 2539 - 2542

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2543 - 2544 นำมาทดสอบสายพันธุ์ดี สถานีทดลองพืชสวนน่าน หรือศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันน่านในปัจจุบัน และศูนย์วิจัยพืชสวนพิจิตร พบว่า ถั่วฝักยาวสีม่วงแดงพันธุ์ YBR 8-1 ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์ร้านค้าที่นำมาเป็นพันธุ์เปรียบเทียบเฉลี่ย 29.8% มีคุณภาพของฝักดี ฝักเรียบ ตรง เนื้อแน่น พองช้า รสชาติดี บริเวณส่วนข้อของลำต้น ส่วนโคนกิ่งแขนง โคนก้านใบ และโคนเส้นกลางใบมีสีม่วงแดง ฝักสดสีม่วงแดง ให้ผลผลิตสูง ปลายฤดูปลูก

ลักษณะทางพฤกษศาสตร์ของถั่วฝักยาวพันธุ์น่าน 1 ลำต้น เป็นสันสี่เหลี่ยม มีมือพันเห็นเด่นชัด ใบมีรูปร่างกึ่งรูปเงี่ยง ใบหอก กว้าง 11.36 เซนติเมตร ยาว 19.05 เซนติเมตร ขอบใบเรียบ ปลายใบแหลม ใบสีเขียว ผิวใบเกือบเกลี้ยง ดอกสีม่วง ขนาดดอก 2.44 x 3.48 เซนติเมตร ซึ่งใหญ่กว่าดอกถั่วฝักยาวพันธุ์ที่ปลูกทั่วไป ฝักสีม่วงแดง ปลายฝักมน สีปลายฝักเหลืองอมเขียว ขนาดฝักกว้าง 0.98 เซนติเมตร ยาว 50.8 เซนติเมตร ฝักเรียบ เมล็ดสีน้ำตาลแดง น้ำหนัก 100 เมล็ด 20 กรัม

ลักษณะทางการเกษตร ออกดอก 50% หลังจากเมล็ดงอก 43 วัน จะมีกิ่งแขนงบนลำต้นหลัก 2 กิ่ง จำนวนข้อบนลำต้นหลัก ประมาณ 26 ข้อ ความยาวลำต้นหลัก 266 เซนติเมตร ช่วงเวลา เก็บเกี่ยวประมาณ 29 วัน จำนวนผลผลิตประมาณ 48 ฝักต่อต้น น้ำหนักฝักละประมาณ 25 กรัม ความหนาเนื้อฝัก 2.16 มิลลิเมตร ความหวาน 5.4 องศาบริกซ์ เริ่มเก็บเกี่ยวหลังจากเมล็ดงอก 55 วัน ผลผลิตในฤดูฝน (พฤษภาคม - มิถุนายน) 1,300 - 1,980 กิโลกรัม ต่อไร่ แต่ผลผลิตในฤดูแล้ง (มกราคม - มีนาคม) จะสูงกว่าในฤดูฝนเกือบเท่าตัว คืออยู่ระหว่าง 3,200 - 3,300 กิโลกรัมต่อไร่ อายุการวางตลาด ถ้าอุณหภูมิสูงประมาณ 28 องศาเซลเซียส จะอยู่ได้ประมาณ 3 วัน ถ้าอุณหภูมิต่ำประมาณ 8 องศาเซลเซียส จะอยู่ได้นานถึง 17 วัน

คุณค่าทางอาหาร ซึ่งวิเคราะห์โดยกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ พบว่า มีโปรตีน 2.31 และมีใยอาหาร 3.64 (ร้อยละของน้ำหนัก) และคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ วิเคราะห์พบสาร แอนโธไซยานิน 10.33 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัมฝักสด ซึ่งสูงกว่า

ลักษณะดอก

ลักษณะฝัก

การติดฝัก

พันธุ์ทั่วไปซึ่งมีแอนโธไซยานินเพียง 0.85 - 0.92 มิลลิกรัมต่อ 100 กรัมฝักสด เท่านั้น ที่สำคัญคือมีฤทธิ์ของสารต้านอนุมูลอิสระ 1.24 TEAC มก. Trolox/ฝักสด 1 กิโลกรัม ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ทั่วไปเช่นกัน

ท่านที่สนใจถั่วฝักยาวพันธุ์น่าน 1 ติดต่อสอบถามที่ ศูนย์วิจัยปาล์มน้ำมันน่าน ตำบลผาสิงห์ อำเภอเมือง จังหวัดน่าน โทร. 0-5479-8087

กาแฟโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 1

ในการคัดเลือกกาแฟโรบัสต้าพันธุ์ดีนั้น ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพรได้ดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 โดยได้รวบรวมเมล็ดพันธุ์จากแปลงเกษตรกรในแหล่งปลูกกาแฟของอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัดชุมพร และสุราษฎร์ธานี ในปี พ.ศ. 2534 ทำการปลูกกาแฟในแปลงที่ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพรเพื่อทำการคัดเลือก โดยมีทั้งหมด 11 สายพันธุ์ จำนวน 418 ต้น ต่อมาในปี 2536 - 2544 ได้ศึกษาข้อมูลการเจริญเติบโตในแปลง โดยศึกษาลักษณะต่าง ๆ เกี่ยวกับการให้ผลผลิต คุณภาพ และขนาดของเมล็ดกาแฟ ความยาวข้อ คุณภาพการชิม (Cup Testing) ค่าเปอร์เซ็นต์การสกัดเนื้อกาแฟ และค่าเปอร์เซ็นต์กาเฟอีน

จากการดำเนินงานระหว่างปี พ.ศ. 2536 - 2544 ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร โดย**นายผานิต งานกรณาธิการ และคณะ** คัดเลือกกาแฟโรบัสต้าได้ 3 สายพันธุ์ ซึ่งมาจากแหล่งเดียวกัน คือสวนของคุณรัตนา อำเภอสวี จังหวัดชุมพร ในจำนวนนี้ได้เสนอคณะกรรมการวิจัยและปรับปรุงพันธุ์ กรมวิชาการเกษตร เป็นพันธุ์แนะนำเพียง 1 สายพันธุ์ โดยให้ชื่อว่า กาแฟโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 1

ลักษณะทรงพุ่ม

กาแฟโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 1 มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตเมล็ดกาแฟเฉลี่ยในเวลา 9 ปี อยู่ที่ 3.94 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ซึ่งสูงกว่าพันธุ์ที่เกษตรกรปลูกอยู่ทั่วไปประมาณ 73.8% เมล็ดได้มาตรฐานคือ มีน้ำหนัก 17.95 กรัมต่อ 100 เมล็ดแห้ง ซึ่งมากกว่าค่ามาตรฐาน 15 กรัมต่อ 100 เมล็ดแห้ง ประมาณ 16.4% อายุการเก็บเกี่ยวประมาณ 11 เดือน เปอร์เซ็นต์สารสกัดเนื้อกาแฟ 53.73% เปอร์เซ็นต์กาเฟอิน 2.01% ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ในกาแฟทั่วไป คือเปอร์เซ็นต์สารสกัดเนื้อกาแฟต้องไม่ต่ำกว่า 49% และสารกาเฟอินไม่ต่ำกว่า 1.6% นอกจากนี้เมล็ดกาแฟโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 1 นี้ ยังผ่านมาตรฐานการชิมของผู้ประกอบการโดยได้รับการจัดลำดับชั้น (Class) อยู่ในลำดับ 2 คือ มีกลิ่นหอม เนื้อกาแฟและผงกาแฟอยู่ในระดับปานกลาง ความขมอยู่ในระดับปานกลาง - สูง เป็นต้น

จำนวนผลต่อข้อ

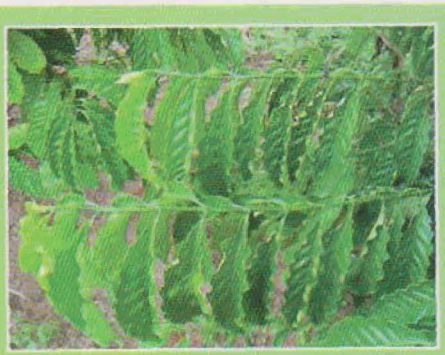

ลักษณะใบ

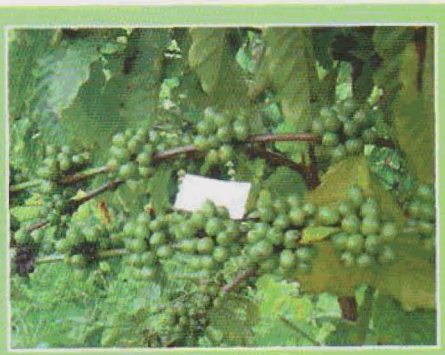

จำนวนผลต่อข้อ

ต้นกล้ากาแฟ

ลักษณะอื่น ๆ ของกาแฟโรบัสต้าพันธุ์ชุมพร 1 เป็นพันธุ์ที่มีลักษณะการเจริญเติบโตทางด้านทรงต้นที่มีความสำคัญต่อการให้ผลผลิตค่อนข้างดี โดยเฉพาะมีความยาวกิ่ง 81.7 เซนติเมตร ความยาวข้อ 5.45 เซนติเมตร จำนวนข้อที่ติดผลต่อกิ่ง 13 ข้อ และจำนวนผล 22.5 ผลต่อข้อ นอกจากนี้ในการขยายพันธุ์โดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อแบบ Somatic embryogenesis ของกาแฟสายพันธุ์ต่าง ๆ พบว่า **พันธุ์ชุมพร 1** มีความเป็นไปได้สูงและประสบผลสำเร็จง่าย

เกษตรกรท่านใดสนใจสามารถติดต่อสอบถามได้ที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร อำเภอสวี จังหวัดชุมพร โทร. 0-7755-6073-4

ทุเรียน 3 พันธุ์ (จันทบุรี 1 จันทบุรี 2 และจันทบุรี 3)

ทุเรียนทั้ง 3 พันธุ์นี้ เป็นผลงานวิจัยปรับปรุงพันธุ์ของ **ดร.ทรงพล สมศรี และคณะ** ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการทดสอบพันธุ์ทุเรียนลูกผสมใหม่ที่มีศักยภาพตามที่ตลาดต้องการ และเป็นทางเลือกในการปลูกทดแทนพันธุ์เดิมซึ่งมีปัญหาด้านการตลาดและการกระจายผลผลิต โดยได้ทำการปรับปรุงและคัดเลือกพันธุ์ทุเรียนลูกผสมให้ได้พันธุ์ที่มีคุณภาพดีตรงตามความต้องการของตลาดทั้งในและต่างประเทศ

การคัดเลือกพันธุ์ทุเรียนลูกผสมดังกล่าวดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในระหว่าง พ.ศ. 2528 - 2533 ได้ทำการผสมพันธุ์ทุเรียนเพื่อผลิตพันธุ์ลูกผสมโดยใช้พันธุ์พ่อแม่ ที่ได้รับการคัดเลือกจำนวน 18 พันธุ์ ได้ทั้งหมด 55 คู่ผสม ได้ต้นกล้าจำนวน 7,634 ต้น หลังจากนั้นได้นำต้นกล้าทุเรียนลูกผสมที่ได้ไปทาบกิ่งบนต้นตอทุเรียนที่ให้ผลผลิตแล้วจำนวน 330 ลูกผสม และแบ่งอีกส่วนหนึ่งจำนวนกว่า 2,740 ลูกผสม ปลูกลงแปลงที่สถานีทดลองยางทุ่งเพล อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

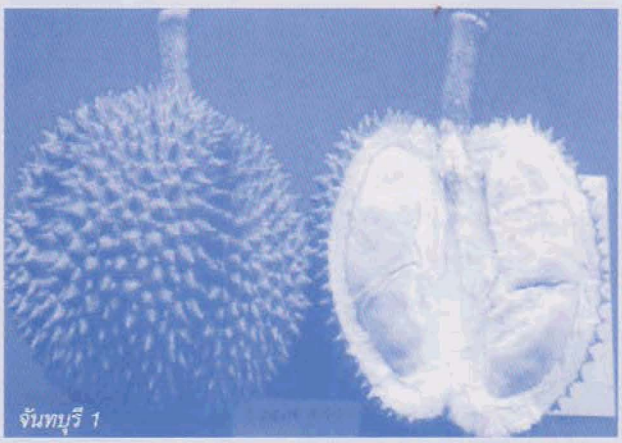
จันทบุรี 1

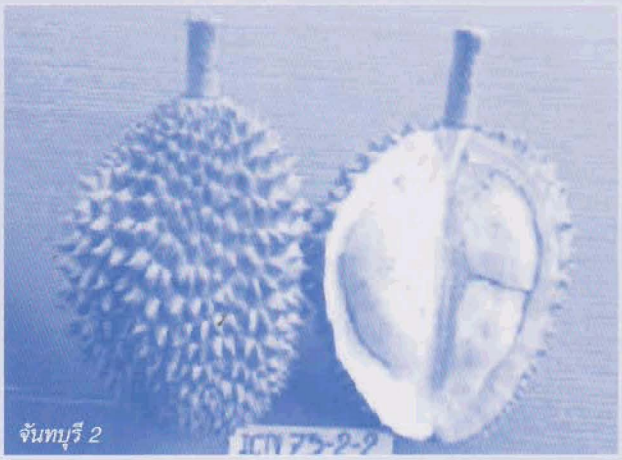

จันทบุรี 2

ระหว่างปี พ.ศ. 2541 - 2548 ได้คัดเลือกลูกผสมที่มีคุณภาพดีเด่นด้านรสชาติ คุณภาพในการรับประทานดี อายุการเก็บเกี่ยวสั้นและยาว เพื่อกระจายผลผลิตมิให้ออกในช่วงเดียวกันได้อย่างน้อย 20 สายพันธุ์ เพื่อทำการเปรียบเทียบ พร้อมทดสอบคุณภาพและผลผลิตในแหล่งผลิตต่าง ๆ ทำการตรวจสอบคุณภาพทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ที่ได้รับคัดเลือกเพื่อยืนยันคุณภาพ จากนั้นทำการทดสอบพันธุ์ทุเรียนลูกผสมชั่วที่ 1 ที่มีศักยภาพ และมีลักษณะดีเด่นทางการเกษตรนำเสนอคณะกรรมวิจัยและปรับปรุงพันธุ์พืช กรมวิชาการเกษตร พิจารณาเป็นพันธุ์แนะนำ 3 พันธุ์ ได้แก่

ทุเรียนพันธุ์จันทบุรี 1 : มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดูของทุเรียนในภาคตะวันออก (มีนาคม - เมษายน) อายุเก็บเกี่ยวสั้นเฉลี่ยประมาณ 104 วันหลังดอกบาน ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนีร้อยละ 89.11 ลักษณะภายนอกมีพูสมบูรณ์ ก้านผลยาว 9.22 เซนติเมตร น้ำหนักผลขนาดปานกลาง ประมาณ 3 กิโลกรัม เปลือกหนา 1.79 เซนติเมตร เนื้อหนา 0.89 เซนติเมตร อัตราเมล็ดลีบร้อยละ 40.23 เนื้อเหลืองสวย รสชาติหวานมัน เนื้อละเอียดกลิ่นอ่อน

ทุเรียนพันธุ์จันทบุรี 2 : มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดูของทุเรียนในภาคตะวันออก (มีนาคม - เมษายน) อายุเก็บเกี่ยวสั้นเฉลี่ยประมาณ 94 วันหลังดอกบาน ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนีร้อยละ 98.79 ลักษณะภายนอกมีพูสมบูรณ์ ก้านผลยาวเพียง 6 เซนติเมตร น้ำหนักผลประมาณ 1.89 กิโลกรัม เปลือกหนา 2.34 เซนติเมตร เนื้อหนา 0.91 เซนติเมตร อัตราเมล็ดลีบร้อยละ 3.17 เนื้อมีสีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมัน เนื้อเหนียวละเอียด มีกลิ่นอ่อน

ทุเรียนพันธุ์จันทบุรี 3 : มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตเก็บเกี่ยวได้ในช่วงต้นฤดูของทุเรียนในภาคตะวันออก (มีนาคม - เมษายน) อายุการเก็บเกี่ยวสั้นเฉลี่ยประมาณ 105 วันหลังดอกบาน ติดผลดีกว่าพันธุ์ชะนีร้อยละ 76.2 ลักษณะภายนอกมีพูสมบูรณ์ ก้านผลยาว 8.63 เซนติเมตร น้ำหนักผลขนาดปานกลาง 3.28 กิโลกรัม เปลือกหนา 2.23 เซนติเมตร เนื้อหนา 1.05 เซนติเมตร อัตราเมล็ดลีบ ร้อยละ 7.84 สีเหลืองเข้ม รสชาติหวานมัน เนื้อละเอียดเหนียว กลิ่นค่อนข้างแรง

หม่อนพันธุ์สกลนคร

เป็นผลงานการวิจัยปรับปรุงพันธุ์ของศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ สกลนคร โดย**นายประชาชาติ นพเสนีย์ และคณะ** ที่ต้องการปรับปรุงพันธุ์หม่อนที่มีโครโมโซม 3 ชุด หรือทริพลอยด์ ให้มีผลผลิตใบสูง ทนแล้ง ตัดชำได้ง่าย ทนทานโรครากเน่า และใช้เลี้ยงไหมได้ดี โดยเริ่มจากการปรับปรุงพันธุ์หม่อนที่มีโครโมโซม 4 ชุด หรือเททราพลอยด์ สำหรับผสมข้ามกับหม่อนที่มีโครโมโซม 2 ชุด หรือดิพลอยด์ เพื่อให้ได้หม่อนที่มีลักษณะรวมทั้งสอง คณะผู้วิจัยได้เริ่มจากการนำหม่อนพันธุ์คุณไพซึ่งเป็นดิพลอยด์ มาทำการชักนำให้เป็นหม่อนเททราพลอยด์ เนื่องจากหม่อนพันธุ์คุณไพมีลักษณะดีหลายประการ

การชักนำทำโดยการหยอดสารละลายโคลชิชิน 0.4% ที่ตาของหม่อนคุณไพ จากนั้นทำการผสมข้ามกับหม่อนดิพลอยด์เพศผู้ คือ หม่อนน้อย Kosen และ ลุน 40 เมื่อได้เมล็ดหม่อนลูกผสมที่เป็นทริพลอยด์ทั้ง 3 คู่ผสม จึงนำไปเพาะชำในถุง เมื่อต้นกล้าอายุ 2 เดือน ย้ายลงปลูกในแปลง หลังจากนั้นทำการคัดเลือกหม่อนเป็นรายต้น ได้หม่อนต้นที่ดี คือใบใหญ่ โตเร็ว จำนวน 19 ต้น นำไปปลูกแบบต้นต่อแถว แถวละ 15 ต้น เพื่อคัดเลือกระหว่างแถวอีกครั้งหนึ่ง และคัดเลือกได้โคลนหรือพันธุ์ที่มีลักษณะดี ทำการเปรียบเทียบกับหม่อนพันธุ์นครราชสีมา 60 และบุรีรัมย์ 60 ได้พันธุ์หม่อนที่ให้ชื่อว่า **"พันธุ์สกลนคร"**

มีลักษณะเด่น คือ เมื่อเปรียบเทียบกับหม่อนพันธุ์บุรีรัมย์ 60 ที่เกษตรกรปลูกอย่างแพร่หลายในขณะนี้ พบว่าผลผลิตต่อไร่สูงกว่าร้อยละ 30 ทนต่อสภาพแห้งแล้งได้ดีกว่า ทนทานต่อโรครากเน่าดีกว่า หม่อนพันธุ์สกลนครนี้ ออกรากดีเมื่อตัดกิ่งปักชำ ขยายพันธุ์ง่าย สามารถใช้ท่อนพันธุ์ปลูกได้ในแปลงโดยตรง หรือปักชำก่อนปลูก **ที่ควรระวัง** คือ กิ่งที่จะใช้ขยายพันธุ์ควรมีอายุหลังตัดแต่งกิ่งไม่ต่ำกว่า 5 เดือน

หม่อนผลสดพันธุ์เชียงใหม่

หม่อนผลสดพันธุ์เชียงใหม่นี้ เดิมไม่มีชื่อพันธุ์ ชาวเขาและเกษตรกรทั่วไปปลูกเป็นไม้ประดับและไม้ผลริมรั้วรอบบ้าน อยู่บนที่สูงในภาคเหนือ มีการเก็บผลหม่อนไปจำหน่ายในตลาดท้องถิ่นตามฤดูกาลมานานหลายปี ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่ามาจากที่ใด

ตั้งแต่เมื่อไร ในปี พ.ศ. 2515 **นายโกสิ่ว แซ่โก** เกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่ได้นำหม่อนพันธุ์นี้มาจากอำเภอดอยสะเก็ด มาปลูกในพื้นที่ 1 ไร่ หลังวิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อนำผลหม่อนมาอบแห้ง และแปรรูปเป็นไวน์หม่อน

จนกระทั่งปี 'a*;<@$M สถาบันวิจัยหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร (ในขณะนั้น) ได้นำหม่อนพันธุ์ดังกล่าวมาศึกษา โดยมี **นายสถาพร วงศ์เจริญวนกิจ และคณะ** จากศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติฯ เชียงใหม่ เป็นผู้ดำเนินการ เริ่มต้นจากการเก็บรวบรวมพันธุ์หม่อนจากพื้นที่ในภาคเหนือตอนบนมาติดตาบนหม่อนพันธุ์น้อย เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางพฤกษศาสตร์ การเจริญเติบโต และผลผลิตสด ทำการคัดเลือกพันธุ์ ศึกษาการนำผลหม่อนมาแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ น้ำผลไม้ ไวน์ แยม เยลลี่ และลูกอม เปรียบเทียบผลผลิตกับหม่อนผลสดพันธุ์อื่น ๆ ศึกษาวิธีการบังคับให้ออกดอกติดผล ศึกษาระบบการตัดแต่งกิ่ง ศึกษาวิธีการขยายพันธุ์ วิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการและเภสัชวิทยา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบันมีเกษตรกรและบริษัทเอกชนได้นำหม่อนพันธุ์นี้จากสถาบันวิจัยหม่อนไหมไปปลูกเป็นการค้าและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ในเชิงพาณิชย์เป็นจำนวนมาก

หม่อนพันธุ์เชียงใหม่มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตผลสดไม่ต่ำกว่า 1.000 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ผลมีขนาดใหญ่และปริมาณกรดสูง เหมาะสำหรับรับประทานสด หรือนำไปแปรรูป ขยายพันธุ์ง่าย สามารถบังคับให้ติดดอกออกผลนอกฤดูได้ แต่ระหว่างการติดดอกออกผลจนเก็บเกี่ยวต้องให้น้ำตลอดเวลาประมาณ 3 เดือน ข้อควรระวังคือ ไม่ต้านทานโรครากเน่า

ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 5

ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 5 หรือถั่วเหลืองสายพันธุ์ ชม.60-10 kr-71 ได้มาจากการนำถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 60 ไปฉายรังสีแกมมาที่ปริมาณ 10 Kilorad หรือ 100 เกรย์ เพื่อให้เกิดการกลายพันธุ์แล้วนำไปปลูกสำหรับคัดเลือกหาพันธุ์ต้านทานโรคราสนิม เมื่อปี พ.ศ. 2530 ต่อมาในปี พ.ศ. 2532 ได้ปลูกถั่วเหลืองสายพันธุ์กลายชั่วที่ 4 ภายใต้การเกิดโรคตามธรรมชาติ เพื่อคัดเลือกไว้ปลูกในฤดูฝนปี พ.ศ. 2533 จากนั้นทำการคัดเลือกต่อไปแบบต้นต่อแถว เพื่อคัดเลือกซ้ำในสภาพเกิดโรคธรรมชาติในพื้นที่ปลูกเดิม ทำการคัดเลือกสายพันธุ์ที่เป็นโรคราสนิมปานกลางไว้ 28 สายพันธุ์ มีอยู่ 1 สายพันธุ์ที่น่าสนใจเนื่องจากเป็นโรคราสนิมต่ำ คือสายพันธุ์ ชม.60-10kr-71 ในฤดูฝนปี 2534 - 2535 ได้ปลูกถั่วเหลืองสายพันธุ์ดังกล่าวเพื่อศึกษาปฏิกิริยาต่อโรคราสนิม และคัดเลือกต้นที่ต้านทานไว้เพื่อทำการปลูก คัดเลือก และประเมินความต้านทานโรคราสนิมในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อมาถึงปี พ.ศ. 2546 จนได้ถั่วเหลืองสายพันธุ์ที่ต้านโรคราสนิม คือสายพันธุ์ ชม.60-kr10-71 ให้ชื่อพันธุ์ว่า **"พันธุ์เชียงใหม่ 5"** เนื่องจากเป็นพันธุ์ที่นักวิชาการของศูนย์วิจัยพืชไร่เชียงใหม่ นำโดย**นางมณฑา นันทพันธุ์ และคณะ** เป็นผู้ดำเนินการ

ถั่วเหลืองพันธุ์เชียงใหม่ 5 มีลักษณะเด่นคือ ต้านทานต่อโรคราสนิม มีอัตราความก้าวหน้าความรุนแรงของโรคราสนิมช้า มีความเสียหายของใบเนื่องจากโรคราสนิมต่ำ อัตราความเสียหายของผลผลิตจากโรคราสนิมน้อย ให้ผลผลิตสูงกว่าพันธุ์เชียงใหม่ 60 ในสภาพที่มีการระบาดของโรคราสนิมไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 แนะนำให้ปลูกในพื้นที่ภาคเหนือตอนบน ควรระวังโรคใบยอดย่นเมื่อปลูกนอกฤดู (ปลายเดือนเมษายน)

ทั้งหมดนี้คือข้อมูลของพืชพันธุ์ใหม่ 9 พันธุ์ ซึ่งนายมาโน ทองเจียม หัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ กรมวิชาการเกษตร ได้กล่าว "การปรับปรุงพันธุ์พืช จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพราะ พันธุ์พืชจะต้องพัฒนาไปเรื่อย ๆ **มีปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพันธุ์พืชที่ควรคำนึงถึง 4 ประการ** คือ **ประการแรก** เรื่องของการรวบรวมพันธุ์และอนุรักษ์พันธุ์ เรื่องนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่จะสร้างพันธุ์ใหม่ ๆ ขึ้นมา เราจะต้องมีพันธุ์ที่มีความหลากหลายทั้งในและต่างประเทศ เพื่อนำมาใช้ปรับปรุงพันธุ์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ประการที่สอง คือวิธีการปรับปรุงพันธุ์พืช ซึ่งอาจจะต้องนำเทคโนโลยีชีวภาพมาช่วย เช่น วิธีชีวโมเลกุล หรือพันธุวิศวกรรม เข้ามาช่วยเพื่อให้การปรับปรุงพันธุ์ประสบผลสำเร็จได้เร็วยิ่งขึ้น **ประการที่สาม** หลังจากได้พันธุ์พืชมาแล้วต้องนำพันธุ์พืชเหล่านี้ขยายสู่เกษตรกร ฉะนั้นเรื่องของการสาธิต การถ่ายทอดเทคโนโลยีพันธุ์พืชใหม่ ๆ รวมทั้งแผนการผลิตพันธุ์ให้เกษตรกรนำไปปลูก เป็นเรื่องที่จะต้องเน้น

ประการสุดท้าย คือบุคลากรด้านการปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตรลดน้อยลง จึงน่าจะได้มีการสร้างเสริมบุคลากรตรงนี้ให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันต้องพัฒนาบุคลากรรุ่นหลัง ๆ ให้มีความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้การปรับปรุงพันธุ์พืชของกรมวิชาการเกษตร ประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย"

และนี่คือข้อคิดเห็นของผู้ที่ถือว่าเป็นเสนาธิการ ที่ผู้บริหารอาจจะต้องนำไปประกอบการพิจารณากำหนดทิศทางเดินของกรมวิชาการเกษตรต่อไป

อังคณา

ปลายเดือนกันยายนต่อเดือนตุลาคมของปีนี้ มีเหตุการณ์ที่ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์อย่างหนึ่งคือ การปฏิรูปการปกครองที่ไม่เหมือนที่ใดในโลก อาจเรียกได้ว่าเป็นการปฏิรูปแบบไทย ๆ บรรยากาศในช่วงนั้นมีหลายคนออกปากว่าเป็นงานโชว์ยุทธภัณฑ์และแสนยานุภาพของกองทัพ ยิ่งมีเด็ก ๆ พร้อมผู้ปกครอง ประชาชน หรือแม้แต่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศถ่ายรูปกับเหล่าทหารที่ประจำการ ณ จุดต่าง ๆ คล้ายกับงานวันเด็กแห่งชาติเข้าไปทุกขณะ หลังจากเหตุการณ์ครั้งนี้ก็ได้แต่ภาวนาว่าประเทศไทยคงจะเดินได้ถูกทางมากขึ้น เป็นดังนโยบายของนายกรัฐมนตรีคนที่ 24 ของประเทศไทย พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ที่ยึดปรัชญาหลักเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เป็นแก่นของการพัฒนาประเทศในก้าวย่างแห่งอนาคต

E-coli

Samonella spp.

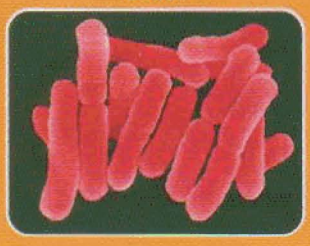

E-coli

ค้าขายกับแดนปลาดิบ

Samonella spp.

ถึงแม้ว่าการเมืองภายในประเทศจะเปลี่ยนแปลงไปเช่นไร แต่ชีวิตของเกษตรกรก็ยังต้องดำเนินต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกรที่ผลิตสินค้าเกษตรและอาหารส่งออกไปจำหน่ายยังประเทศญี่ปุ่น ประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารรายใหญ่ของโลก จำเป็นต้องก้าวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขต่าง ๆ ของประเทศคู่ค้า ข้อมูลที่น่าสนใจอย่างหนึ่ง คือ จำนวนเกษตรกรในญี่ปุ่นมีเพียง 4.3% ของประชากรทั้งหมดเท่านั้น หรือประมาณ 2.56 ล้านคน จากจำนวนประชากรทั้งสิ้น 128 ล้านคน (ปี 2548) และเมื่อเทียบกับทศวรรษที่ผ่านมาลดลงถึง 5.8% ซึ่งกระทรวงเกษตรฯ ของญี่ปุ่นมีความหวังว่าประชากรที่มีอายุระหว่าง 57 - 59 ปี จะหันกลับมาสู่อาชีพการเกษตรมากขึ้น ทั้งนี้กลุ่มวัยทำงานของญี่ปุ่นมองว่าเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่ต้องทำงานหนักและมีรายได้น้อย ดังนั้นญี่ปุ่นจึงยังคงเป็นประเทศผู้นำเข้าสินค้าเกษตรและอาหารที่สำคัญของโลกต่อไป "ฉีกซอง" ฉบับเดือนตุลาคม จึงขอนำเรื่องราวจากสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงโตเกียว มาขยายสู่ทุกท่าน พร้อมกับมาตรการจากสำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร โปรดฟังอีกครั้ง...

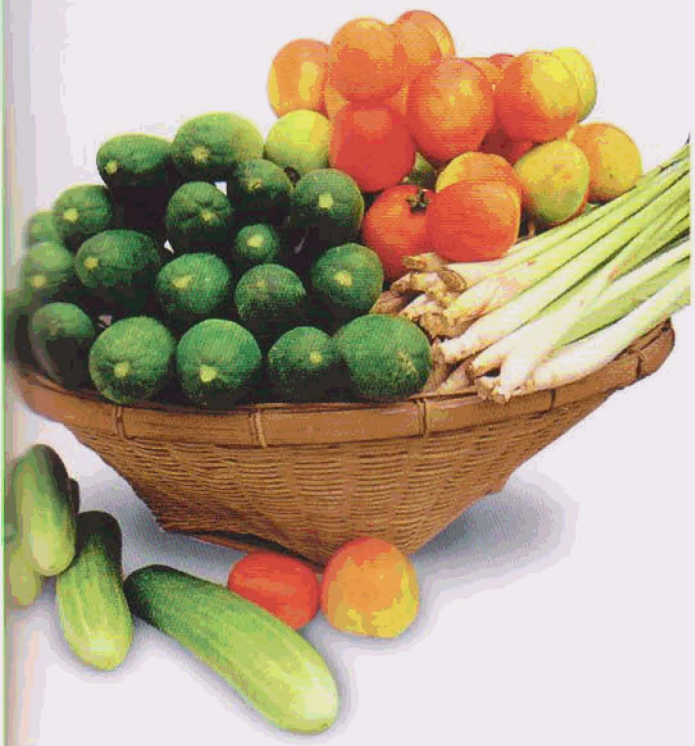

Positive List - ความจริงที่ต้องเผชิญ

ญี่ปุ่นได้ประกาศใช้ Positive List สำหรับสารเคมีทางการเกษตรตกค้างในสินค้าเกษตรและอาหาร โดยกำหนดค่า MRLs ของสารเคมีต่าง ๆ รวม 799 รายการ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 29 พฤษภาคม 2549 ที่ผ่านมา ส่วนสารเคมีที่ไม่ได้ระบุค่าในประกาศดังกล่าวให้ใช้ระบบ uniform limit คือ 0.01 ppm (ส่วนในล้านส่วน) และมีสารเคมีทางการเกษตรเพียง 65 ชนิดเท่านั้นที่ไม่จำเป็นต้องกำหนดค่า MRL เนื่องจากพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความปลอดภัยสูง จากรายงานของสำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงโตเกียว พบว่า หลังจากการบังคับใช้ระบบ Positive List ผ่านไป 2 เดือน สินค้านำเข้าจากไทยไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานของระบบดังกล่าวรวม 3 ครั้ง โดยเดือนมิถุนายนมีการ

ตรวจพบ Difenoconazole ในผักชีฝรั่งที่นำเข้าจากไทย เกินค่ามาตรฐาน uniform limit 0.01 ppm. ติดต่อกัน 2 ครั้ง ซึ่งทางการญี่ปุ่นได้สั่งกักกันการนำเข้าผักชีฝรั่งจากไทย นอกจากนี้ยังพบสาร Profenofos ตกค้างในผักกระเฉดที่นำเข้าจากประเทศไทยเกินกว่าค่า MRL ที่กำหนดไว้ 1 ครั้ง (MRL 0.01 ppm.) ในขณะที่มะม่วงจากไต้หวันที่นำเข้าในช่วงเดือนเดียวกัน ตรวจพบ cypermethrin เกินกว่าค่า MRL ที่กำหนดในประกาศ คือ เกินกว่า 0.03 ppm. ติดต่อกัน 3 ครั้ง ต่อมาต้นเดือนกรกฎาคม ญี่ปุ่นก็ได้สั่งกักกันการนำเข้ามะม่วงจากไต้หวันไปเรียบร้อย อีกทั้งญี่ปุ่นยังตรวจพบสาร Melachite Green ในปลาไหลที่นำเข้าจากจีนเกินกว่าค่า uniform limit ติดต่อกัน 3 ครั้ง ในเดือนมิถุนายนเช่นกัน ซึ่งญี่ปุ่นได้สั่งกักกันการนำเข้าปลาไหลจากจีนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 แล้ว อย่างไรก็ตาม ในเดือนกรกฎาคมที่ผ่านมาได้ตรวจพบสาร Leucomalachite Green เกินกว่าค่า uniform limit เกิน 3 ครั้งติดต่อกัน ทำให้ผู้นำเข้าของญี่ปุ่นชะลอการนำเข้าปลาไหลจากจีนไปโดยอัตโนมัติ

กล่าวโดยสรุปแล้ว การบังคับใช้ระบบ Positive List มีผลให้ประเทศผู้ส่งออกหลายประเทศประสบปัญหาจากความเข้มงวดของมาตรการดังกล่าว โดยในรอบ 2 เดือนดังกล่าวพบสารเคมีตกค้างในสินค้าของจีนเกินกว่ามาตรฐานที่ญี่ปุ่นกำหนด รวม 14 ครั้ง ไต้หวัน 6 ครั้ง ไทย 3 ครั้ง เวียดนาม 1 ครั้ง (ยาสัตว์ในหมึก) รวมทั้งพบในสินค้าที่นำเข้าจากเบลเยียม ฝรั่งเศส อินโดนีเซีย เอกวาดอร์ ออสเตรเลีย อินเดีย และอินโดนีเซีย ด้วยเช่นกัน

สำหรับภาคการเกษตรของญี่ปุ่นก็ประสบปัญหาด้วย เพราะมาตรการดังกล่าวต้องบังคับใช้กับสินค้าในประเทศเช่นเดียวกับสินค้าที่นำเข้าจากต่างประเทศ ซึ่งเป็นไปตามหลักการขององค์การการค้าโลกในการไม่เลือกปฏิบัติ และหลักความตกลงว่าด้วยสุขอนามัยและสุขอนามัยพืช ทำให้สินค้าที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานดังกล่าวต้องถูกทำลายทิ้ง สร้างความไม่พอใจให้กับเกษตรกรที่ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เกษตรกรบางส่วนมีความเห็นว่ามาตรฐานที่เข้มงวดเกินไปทำให้ยากต่อการปฏิบัติ และถึงแม้ว่าเกษตรกรจะควบคุมการใช้สารเคมีในแปลงของตนอย่างเคร่งครัด ก็ยังมีโอกาสปนเปื้อนจากการใช้สารเคมีของแปลงผลิตอื่นได้ ทั้งการปนเปื้อนทางอากาศ หรือการใช้แหล่งน้ำร่วมกัน

สหกรณ์การเกษตรบางแห่งของญี่ปุ่นได้เรียกร้องให้เกษตรกรระมัดระวังการใช้สารเคมี โดยเฉพาะให้หลีกเลี่ยงการพ่นยา ในจังหวัดกุนมะ ได้เสนอให้แจกตาข่ายให้กับสวนผลไม้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของสารเคมี ในขณะที่ห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ของญี่ปุ่น เช่น ห้าง AEON ได้ตรวจสอบและแนะนำเกษตรกรให้ผลิตสินค้าตามมาตรฐานที่กำหนดเพื่อรักษาชื่อเสียงของเครื่องหมาย Topvalu ของห้าง ซึ่งโฆษณาว่าเป็นผลผลิตที่มีสารตกค้างต่ำ สำหรับ JCCU (Japanese Consumer's Co-operativ e Union) กำหนดการตรวจสอบเข้มงวดสินค้า 70 รายการ ทั้งที่ผลิตในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ และ CGC Japan ซึ่งเป็นผู้นำเข้าและผู้กระจายสินค้าไปยังซูเปอร์มาร์เก็ตขนาดกลางและเล็กทั่วญี่ปุ่น ได้แจ้งให้ระมัดระวังสินค้านำเข้าจากจีนมากขึ้นและจะตรวจสอบสารเคมีที่มีการใช้ในจีน ในขณะที่ผู้ประกอบการแปรรูปเกิดความสับสนอย่างมาก เมื่อผู้จำหน่ายปลีกขอให้รับรองความปลอดภัยอาหาร เนื่องจากผู้แปรรูปไม่สามารถสืบย้อนกลับไปหาที่มาของส่วนผสมทั้งหมดได้

สำหรับสถานการณ์การนำเข้าผักผลไม้ที่ตลาดกลางค้าส่งสินค้าเกษตร หรือ Metropolitan Central Wholesale Market (ข้อมูล ณ วันที่ 15 กันยายน 2549) พบว่ามีปริมาณการนำเข้าผักทั้งสิ้น 1,209 ตัน ลดลง 5% เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อน ซึ่งคาดว่าเป็นผลมาจากการนำระบบ Positive List มาใช้ และเกิดภาวะสภาพภูมิอากาศแปรปรวน โดยผักที่มีการนำเข้าลดลง ได้แก่ เห็ดหอมสด ลดลงถึง 55% โดยผู้ส่งออกหลักคือจีนได้ระงับการส่งออก

เนื่องจากปัญหา Positive List ดังกล่าว และหัวหอมใหญ่ ลดลง 52% ซึ่งผู้ส่งออกหลักก็คือจีนเช่นกัน แต่ปัญหาหอมหัวใหญ่เป็นปัญหาที่เกิดจากสภาวะแห้งแล้งในจีน ไม่ใช่ประเด็นผลจากระบบ Positive List ส่วนสินค้าที่ญี่ปุ่นนำเข้าเพิ่มขึ้น คือ ฟักทอง เพิ่มสูงกว่าเดิมนับพันเท่า โดยนำเข้ามาจากเม็กซิโก ลำดับรองลงมาคือเผือก และต้นหอม ตามลำดับ ซึ่งสองชนิดหลังนี้นำเข้ามาจากจีน สำหรับผลไม้ ปริมาณการนำเข้ารวม 2,319 ตัน ลดลงเพียง 0.4% เมื่อเทียบกับปีก่อน นับว่าไม่มีความแตกต่างมากนัก อย่างไรก็ตาม การนำเข้าผลไม้จำพวกองุ่นลดลงถึง 57% แต่นำเข้ากล้วยเพิ่มขึ้น ถึง 11% และคิดเป็น 70% ของปริมาณการนำเข้าผลไม้ทั้งหมด ในช่วงกลางเดือนกันยายนที่ผ่านมา จึงน่าสนใจว่ากล้วยต้องไม่ใช่เรื่องกล้วย ๆ เป็นแน่

จุลินทรีย์ - ปัญหาที่ต้องจับตา

อันที่จริงแล้วสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น เช่น จุลินทรีย์ มีทั้งจุลินทรีย์ที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษ สำหรับจุลินทรีย์ที่โดดเด่นในเรื่องความปลอดภัยอาหาร คงหนีไม่พ้นเชื้อจุลินทรีย์อีโคไล (*Escherichia coli*) และเชื้อซัลโมเนลลา (*Samonella spp.*) ซึ่งเชื้อจุลินทรีย์ทั้งสองชนิดนี้เป็นสาเหตุทำให้เกิดโรคเกี่ยวกับทางเดินอาหาร และได้เกิดปัญหากับสินค้าส่งออกของไทยมาแล้ว เช่น กรณีของผักสดที่ส่งออกไปสหภาพยุโรปเมื่อปลายปี พ.ศ. 2548 ที่ผ่านมา จนต้องปรับกระบวนท่ากันพักใหญ่จึงสามารถส่งออกได้ดังเดิม อย่างไรก็ตาม การปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ทั้งสองชนิด สามารถแก้ไขได้หากเรามีสุขอนามัยส่วนบุคคลที่ดี และในระดับเกษตรกรผู้ผลิตควรนำหลักการเกษตรดีที่เหมาะสม หรือ GAP มาใช้ รวมทั้งโรงงานคัดบรรจุก็ต้องนำระบบ GMP มาใช้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นได้ว่า ผลผลิตที่ได้จากระบบการบริหารจัดการที่ปลอดภัยย่อมมีความปลอดภัยตามไปด้วย

ในช่วงเดือนเมษายน - เดือนมิถุนายนที่ผ่านมา สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศ ประจำกรุงโตเกียว ได้รายงานว่านอกเหนือจากปัญหาสารเคมีตกค้างเกินกว่ามาตรฐานในระบบ Positive List ของญี่ปุ่นแล้ว ปัญหาการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์เกินมาตรฐาน เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่ตามกันมาติด ๆ พร้อมกับปัญหาของ Aflatoxin เกินมาตรฐานในสินค้ากลุ่มธัญพืช โดยการปนเปื้อนของเชื้อจุลินทรีย์ที่เกินมาตรฐาน พบในสับปะรดแช่แข็งที่นำเข้า ณ ด่านโตเกียวและด่านท่าอากาศยานคันไซ ซึ่งมาตรฐานกำหนดให้ไม่เกิน 100,000/g ในขณะที่การนำเข้าที่ด่านโกเบพบกลุ่มของ Coliform ทั้งในสับปะรดแช่แข็งและมะม่วงแช่แข็ง นอกจากนี้ยังพบเชื้อแบคทีเรียเกินมาตรฐานในผลไม้รวมมิตรแช่แข็งที่นำเข้า ณ ด่านโตเกียวด้วย ในส่วนของ Aflatoxin มาตรฐานของญี่ปุ่นกำหนดไว้ไม่เกิน 10 ppb. (ส่วนในหนึ่งพันล้านส่วน) พบว่าสินค้าจากประเทศไทยที่เกินมาตรฐานดังกล่าว คือ ลูกเดือย ที่นำเข้า ณ ด่านโยโกฮามา และนาโงยา ส่วนในข้าวเจ้า (R87) และปลายข้าวเจ้า (R88) ที่นำเข้า ณ ด่านเซ็นได ตรวจพบการเน่าเสียและมีเชื้อราส่วนการนำเข้าที่ด่านนีงาตะก็ตรวจพบเชื้อราเช่นกัน

ไม่เฉพาะสินค้าในกลุ่มพืชเท่านั้นที่มีปัญหาการตรวจพบเชื้อจุลินทรีย์ปนเปื้อนเกินกว่าที่ญี่ปุ่นกำหนด สินค้าประมงเป็นสินค้ากลุ่มที่พบมากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นกุ้งบริโภคดิบแช่แข็ง กุ้งต้มแช่แข็ง ปลาหมึกเส้นแช่แข็ง เนื้อปลาแซลมอลแล่แช่แข็ง ลูกชิ้นกุ้ง ลูกชิ้นปลาหมึก เนื้อปลาบดทอด กุ้งชุบแป้งแช่แข็ง เนื้อปลาชุบแป้งแช่แข็ง หรือแม้แต่ในเนื้อปลาบดหุ้มเมล็ดข้าวโพดชุบแป้งแช่แข็ง เป็นที่น่าสังเกตว่าสินค้าประมงที่ตรวจพบการปนเปื้อนของจุลินทรีย์เกินมาตรฐาน ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประมงแปรรูปพร้อมบริโภค ดังนั้นแนวคิดการกำหนดมาตรฐานโรงงานแปรรูปอาหารของไทยในระดับมาตรฐาน GMP อาจจะไม่เพียงพออีกต่อไป และระบบ HACCP คงต้องถูกนำมาใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น ไม่เฉพาะการ

ต้องปฏิบัติตามความต้องการของประเทศคู่ค้าเท่านั้น หากเป็นการสร้างความเชื่อมั่นต่อผู้บริโภคในความปลอดภัยที่ได้รับจากระบบการผลิตที่ได้มาตรฐานเป็นสำคัญ

แก้เพื่อกัน

เมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร โดยนายวิชา ธิติประเสริฐ ผู้อำนวยการสำนักฯ ได้มีการหารือร่วมกับผู้ส่งออกเพื่อหามาตรการที่เหมาะสมในการลดปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับการส่งออกผักและผลไม้สดไปต่างประเทศ ไม่เฉพาะกับการส่งออกไปญี่ปุ่นเท่านั้น หากรวมถึงการส่งออกไปประเทศคู่ค้าทุกประเทศด้วย การประชุมในครั้งนั้นทั้งสองฝ่ายเห็นชอบร่วมกันที่จะจัดตั้งคณะทำงานร่วมเพื่อแก้ปัญหาในระยะยาว รวมทั้งการขึ้นทะเบียนผู้ส่งออก และหากมีจำนวนเจ้าหน้าที่ตรวจพืชเพียงพอ ในระยะยาวจะกำหนดให้มีเจ้าหน้าที่บริการตรวจศัตรูพืช ณ โรงคัดบรรจุ ซึ่งเมื่อมาถึงด่านส่งออกจะได้ไม่ต้องทำการตรวจซ้ำอีก

สำหรับมาตรการที่ทำได้ทันทีแบ่งเป็น 3 กรณี คือ (1) ส่งออกสิ่งต้องห้ามหรือพืชอื่นที่ไม่แสดงในคำขอ (2) แจ้งปริมาณหรือ

น้ำหนักไม่ตรงกับที่ส่งออกจริง และ (3) ตรวจพบศัตรูพืช โดยมีรายละเอียดดังนี้

กรณีส่งออกสิ่งต้องห้ามหรือพืชอื่นที่ไม่แสดงในคำขอ หากตรวจพบ ณ จุดส่งออก ครั้งแรก ให้คัดสินค้าชนิดนั้นออกทั้งหมด และออกใบรับรองปลอดศัตรูพืช (ใบ PC) ให้กับพืชที่เหลือ และหากพบเป็นครั้งที่ 2 จะปฏิเสธการออกใบ PC ทั้ง shipment และครั้งต่อไปจะเปิดตรวจ 100 เปอร์เซ็นต์ เป็นจำนวน 30 shipment ติดต่อกัน และหากได้รับแจ้งจากประเทศปลายทางจะงดให้บริการออกใบ PC แก่ผู้ส่งออกรายนั้น สำหรับการส่งออกไปประเทศปลายทางดังกล่าว เป็นเวลา 30 วัน นับตั้งแต่วันที่กรมวิชาการเกษตรได้รับแจ้ง สำหรับการส่งออกไปไต้หวัน ที่ห้ามนำเข้าพืชบางชนิดที่มีรากติดไป เช่น ผักชีฝรั่ง ผักกระเฉด เป็นต้น หากตรวจพบ ณ จุดส่งออก ให้คัดสินค้าชนิดนั้นออกทั้งหมด และการส่งออกครั้งต่อไปจะถูกเปิดตรวจ 100% ต่อเนื่อง 30 shipment และหากได้รับการแจ้งเตือนจากไต้หวันในครั้งแรก จะแจ้งเตือนผู้ส่งออกรายนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร และหากยังมีครั้งที่ 2 จะงดให้บริการออกใบ PC กับผู้ส่งออกรายดังกล่าว เป็นเวลา 30 วัน นับตั้งแต่วันที่กรมวิชาการเกษตรได้รับแจ้ง

กรณีแจ้งปริมาณหรือน้ำหนักไม่ตรงกับที่ส่งออกจริง หากตรวจพบที่จุดส่งออกในครั้งที่ 1 จะคัดสินค้าชนิดนั้นออกทั้งหมด และออกใบ PC ให้เฉพาะสินค้าที่เหลือ และหากพบครั้งที่ 2 จะปฏิเสธการออกใบ PC ทั้ง shipment และเปิดตรวจ 100% ต่อเนื่อง **30 shipment** สำหรับกรณีที่ได้รับแจ้งจากประเทศปลายทาง ในครั้งแรกจะแจ้งเตือนผู้ส่งออกรายดังกล่าว และหากมีการแจ้งเตือนจากประเทศปลายทางเป็นครั้งที่ 2 จะงดให้บริการออกใบ **PC** ให้กับผู้ส่งออกรายนั้นสำหรับประเทศที่แจ้ง เป็นเวลา **30** วัน นับจากวันที่กรมวิชาการเกษตรได้รับแจ้ง

กรณีตรวจพบศัตรูพืช การตรวจพบศัตรูพืช ณ จุดส่งออก หากเป็นศัตรูพืชกักกันของประเทศปลายทาง ให้คัดพืชชนิดที่พบศัตรูพืชออกทั้งหมด และออกใบ PC ให้กับพืชที่เหลือ สำหรับศัตรูพืชอื่นที่ไม่ใช่ศัตรูพืชกักกัน ให้มีการสุ่มตรวจเป็นครั้งที่ 2 หากไม่พบศัตรูพืชให้ออกใบ PC ได้ สำหรับกรณีที่ได้รับแจ้งจากประเทศปลายทาง ในครั้งแรกจะทำการแจ้งเตือนผู้ส่งออกรายนั้นเป็นลายลักษณ์อักษร และหากยังมีการแจ้งเตือนเป็นครั้งที่ 2 สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตรจะจัดส่งเจ้าหน้าที่ไปให้คำแนะนำ ณ โรงคัดบรรจุ

ท้ายนี้ คงต้องติดตามกันต่อไปว่าเงื่อนไขด้านความปลอดภัยอาหารของประเทศคู่ค้าเช่นญี่ปุ่นจะพัฒนาต่อไปเป็นเช่นไร และ

มาตรการที่ร่วมกันดำเนินการทั้งจากภาคผู้ส่งออกและภาครัฐ ผู้คุมกฎจะได้ผลหรือไม่ แต่ที่แน่ ๆ ต้นเดือนตุลาคมที่ผ่านมา เพิ่งจะได้รับทราบข้อมูลว่าทางการเนเธอร์แลนด์แจ้งว่า ใบ PC ที่ออกให้โดยกรมวิชาการเกษตร ระบุชนิดสินค้าว่าเป็นกล้วยไม้ แต่สุ่มเปิดตรวจแล้วกลายเป็นพืชผักสวนครัว งานนี้คงต้องกลับมาพิจารณากันว่า **บางทีมาตรฐานทางจริยธรรมอาจมีความสำคัญมากกว่ามาตรฐานความปลอดภัยอาหารก็เป็นได้** หรือท่านผู้อ่านคิดเห็นเป็นเช่นไร

(ขอบคุณ : สำนักงานที่ปรึกษาการเกษตรต่างประเทศประจำกรุงโตเกียว, สำนักควบคุมพืชและวัสดุการเกษตร กรมวิชาการเกษตร/ข้อมูล)

พบกันใหม่ฉบับหน้า.....สวัสดี

อังคณา

คำถามฉีกซอง

กองบรรณาธิการจดหมายข่าวผลิใบฯ กรมวิชาการเกษตร จตุจักร กรุงเทพฯ 10900 E-mail : angkanas@doa.go.th

อภิวัฒน์ ยศวัฒน์

ปัญหาการขาดแคลนพลังงานเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ วัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตพลังงาน เช่น น้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งมีอยู่อย่างจำกัด กำลังจะถูกใช้จนหมดไปในอนาคตอันใกล้ อีกทั้งราคาน้ำมันปิโตรเลียมก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ นอกจากนี้ การใช้น้ำมันปิโตรเลียมเป็นเชื้อเพลิง ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน อันเนื่องมาจากสารเคมีที่ถูกปล่อยออกมากับไอเสียของรถยนต์

ดังนั้น การวิจัยเพื่อหาวัตถุดิบอื่นมาทดแทนการใช้น้ำมันปิโตรเลียมจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง

ไบโอดีเซล
จากน้ำมันพืชใช้แล้ว

ทดลองใช้ไบโอดีเซลกับเครื่องสูบน้ำ

ต้มไบโอดีเซลเพื่อไล่น้ำออก

พลังงานทดแทน

ไบโอดีเซล (biodiesel) เป็นสารอินทรีย์จำพวกโมโนอัลคิลเอสเตอร์ (Monoalkyl esters) ผลิตได้จากปฏิกิริยาทรานส์เอสเตอริฟิเคชั่น (transesterification) โดยการทำปฏิกิริยากันระหว่างน้ำมันพืช/ไขมันสัตว์ กับแอลกอฮอล์ เช่น เมทานอล หรือ เอทานอล และใช้สารเร่งปฏิกิริยาซึ่งส่วนใหญ่จะใช้สารที่มีฤทธิ์เป็นด่าง เช่น โซเดียมไฮดรอกไซด์ หรือโพแทสเซียมไฮดรอกไซด์ ผลพลอยได้จากปฏิกิริยา คือ กลีเซอรอล ซึ่งสามารถนำไปทำสบู่ได้

การผลิต

ไบโอดีเซล สามารถผลิตได้จากน้ำมันพืชใหม่ หรือน้ำมันพืชที่ใช้แล้ว เช่น น้ำมันพืชทอดปาท่องโก๋ ทอดไก่ หากใช้น้ำมันพืชที่ผ่านการทอดมาแล้ว จะต้องกรองเศษอาหารออกก่อน ส่วนข้อดีมีอยู่หลายประการคือ ราคาถูก (ลิตรละ 0 - 10 บาท) หาง่าย และช่วยลดปัญหาเรื่องขยะและมลพิษทางน้ำ

ถังต้นแบบสำหรับผลิตไบโอดีเซล

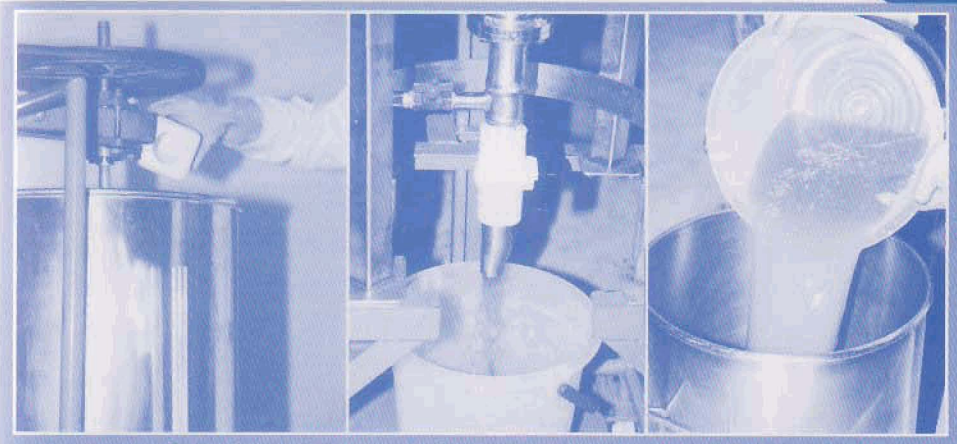

ผสมเมทานอลกับโซเดียมไฮดรอกไซด์ ถ่ายไปโอดีเซลลงถังพลาสติก ถ่ายไปโอดีเซลลงถังสเตนเลส

ขั้นตอนการผลิตไปโอดีเซล

1) ชั่งน้ำหนักด่าง (โซเดียมไฮดรอกไซด์/โพแทสเซียม-ไฮดรอกไซด์)
2) ตวงปริมาตรแอลกอฮอล์ (เมทานอล/เอทานอล)
3) เทแอลกอฮอล์ใส่ในภาชนะที่ใส สามารถมองเห็นสารละลายได้ แล้วจึงเติมด่างลงไปในแอลกอฮอล์ คนสารละลายจนกว่าด่างจะละลายหมด
4) ตวงปริมาตรน้ำมันพืช แล้วผสมลงในสารละลายด่างกับแอลกอฮอล์ กวนส่วนผสมตลอดเวลานานประมาณ 30 นาที ปล่อยทิ้งไว้จนกว่าสารละลายจะเกิดการแยกตัวออกเป็น 2 ชั้น
5) ค่อย ๆ เทไบโอดีเซลที่เป็นของเหลวชั้นบนออกจากส่วนของกลีเซอรีนที่เป็นสารเหนียวสีดำชั้นล่าง

หมายเหตุ ภาชนะและส่วนผสมที่ใช้จะต้องแห้งสนิท และนิยมใช้โซเดียมไฮดรอกไซด์ผสมกับเมทานอล เนื่องจากใช้ในปริมาณที่น้อยกว่าและมีราคาถูกกว่า

ข้อควรระวัง

1. โซเดียมไฮดรอกไซด์ (โซดาไฟ) มีฤทธิ์กัดกร่อน จึงไม่ควรสัมผัสถูกผิวหนังหรือตา ในระหว่างการผลิตไบโอดีเซลควรสวมถุงมือ แว่นตาและผ้าปิดจมูก
2. เมทานอลมีพิษต่อร่างกาย การสูดดมไอระเหยจะทำให้มึนงง เวียนศีรษะ ดังนั้น ในการผลิตควรทำในที่โล่งอากาศถ่ายเทได้ดี นอกจากนี้ภาชนะที่ใช้บรรจุเมทานอลแล้ว ไม่ควรนำไปใส่อาหารหรือเครื่องดื่ม ถึงแม้ว่าจะล้างสะอาดแล้ว หากบริโภคเมทานอลเข้าไปอาจทำให้ถึงตายได้
3. เมทานอลมีความไวไฟสูง จึงไม่ควรเก็บหรือนำไปใช้งานใกล้กับวัตถุที่ทำให้เกิดประกายไฟ
4. เมทานอลส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม ดังนั้น ควรจัดเก็บเมทานอลที่เหลือใส่ในภาชนะที่ปิดสนิท
5. ควรเก็บภาชนะบรรจุโซเดียมไฮดรอกไซด์และเมทานอลให้พ้นมือเด็ก

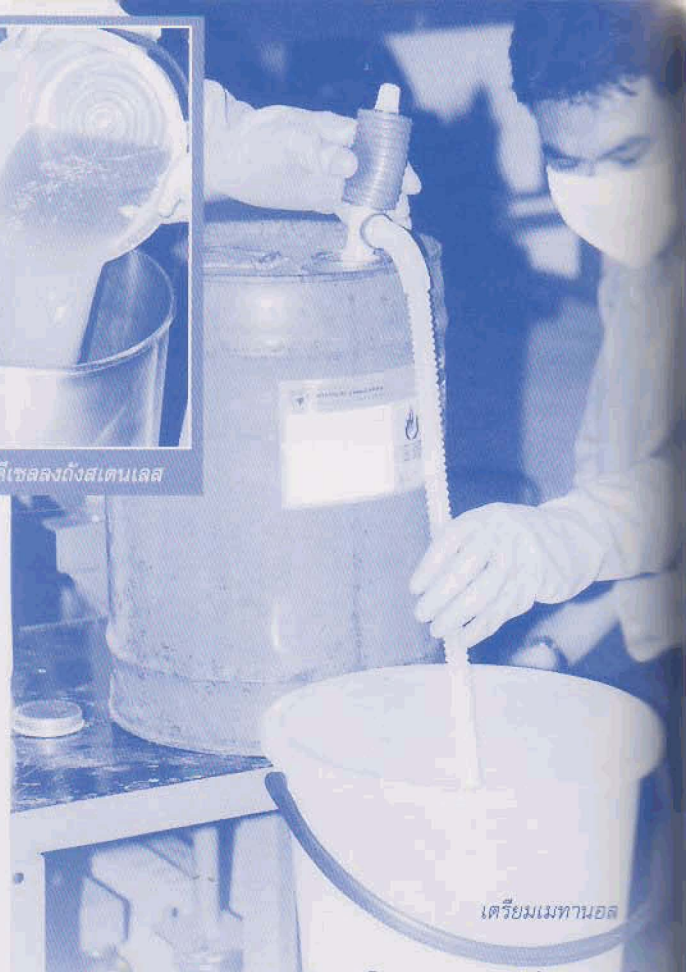

เตรียมเมทานอล

น้ำมันไบโอดีเซลที่ผลิตได้ อาจนำไปใช้โดยตรง (B 100) กับเครื่องยนต์ดีเซลหรือนำไปผสมกับน้ำมันดีเซลตามอัตราส่วนต่าง ๆ แต่ก่อนที่จะนำไปใช้งาน ควรที่จะล้างไบโอดีเซลด้วยน้ำ หรือให้ความร้อนเพื่อระเหยเอาแอลกอฮอล์ที่หลงเหลืออยู่ในไบโอดีเซลออกก่อน เนื่องจากแอลกอฮอล์จะไปกัดกร่อนส่วนที่เป็นยางในเครื่องยนต์

น้ำน้ำมันพืชที่ใช้แล้วมากรองเอาเศษอาหารออก

ปฏิกิริยา Transesterification

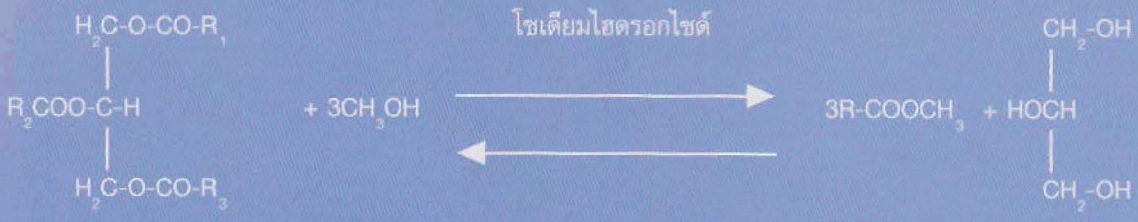

โครงสร้างโมเลกุลน้ำมันพืช (Triacylglycerol)	เมทานอล (Methanol)	เมทิลเอสเตอร์ของกรดไขมัน (Fatty Acid Methyl Esters = Biodiesel)	กลีเซอรอล (Glycerol)

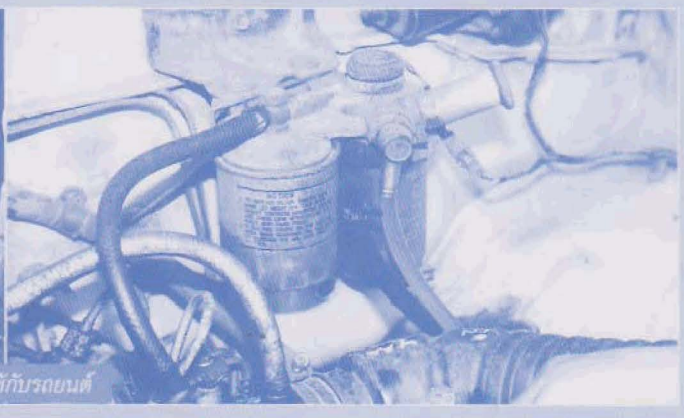

ทดลองใช้กับรถยนต์

ทดลองใช้กับเครื่องสูบน้ำ

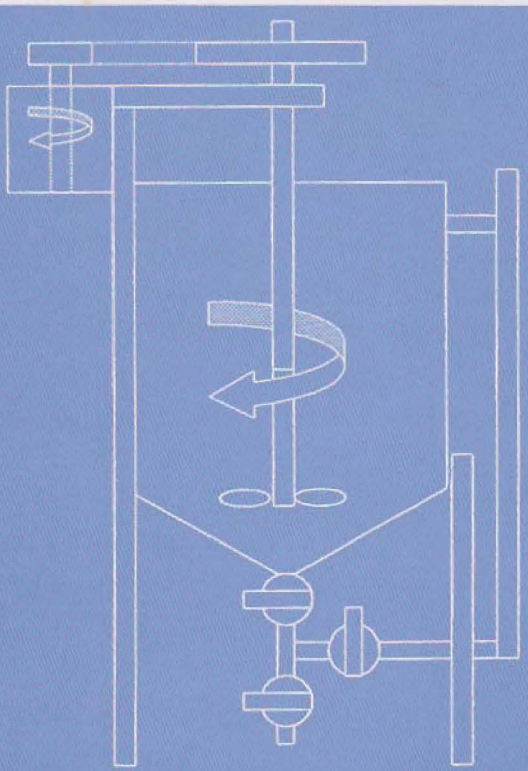

ถังผลิตไบโอดีเซลต้นแบบ

สนใจการผลิตไบโอดีเซลจากน้ำมันพืชใช้แล้ว ติดต่อสอบถามที่ นายอภิวัฒน์ ยศวัฒน์ กลุ่มวิจัยและพัฒนาการแปรรูปผลิตผลเกษตร สำนักวิจัยและพัฒนาวิทยาการหลังการเก็บเกี่ยวและแปรรูปผลิตผลเกษตร กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2940-5468-9 โทรสาร 0-2940-5470

บรรณาธิการ

โรคข้าวเด้ง... ที่แท้ข้าววัชพืช

ได้รับคำชี้แจงจาก ดร.จรรยา มณีโชติ เกี่ยวกับการที่หนังสือพิมพ์ข่าวสด และกรุงเทพธุรกิจ ฉบับวันที่ 3 ตุลาคม 2549 ลงข่าวเกี่ยวกับ **"โรคข้าวเด้ง"** ที่จังหวัดลพบุรี ซึ่งมีเนื้อหาโดยสรุปว่า มีเกษตรกรในจังหวัดลพบุรี ร้องเรียนผ่านสื่อมวลชน ขอนักวิชาการเกษตรจากกระทรวงเกษตรฯ ไปช่วยดูแลช่วยเหลือเกษตรกรผู้ปลูกข้าว เนื่องจากกำลังประสบปัญหาโรคข้าวเด้งเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้ข้าวที่รอเก็บเกี่ยวเสียหายนับหมื่นไร่ หากไม่รีบดำเนินการแก้ไข ฤดูกาลผลิตหน้าจะไม่สามารถปลูกข้าวได้ เพราะจะต้องเผชิญกับภาวะหนี้สิน

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ดร.จรรยา ชี้แจงว่า กลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร ได้รับทราบข้อมูลจากเกษตรกรในอำเภอเมือง และอำเภอท่าวุ้ง มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 และได้ออกไปตรวจสอบโรคข้าวเด้งแล้ว พบว่าไม่ใช่อาการโรค แต่เป็นวัชพืชร้ายแรง คือ **ข้าววัชพืช** ซึ่งมีลักษณะเหมือนข้าวปลูกมาก แตกต่างตรงที่เมล็ดของข้าววัชพืชจะสุกแก่และร่วงก่อนข้าวปลูก ทำให้เกษตรกรไม่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ จึงทำให้เกษตรกรเข้าใจผิดว่าเป็นอาการของโรคที่เมล็ดข้าวดีดหรือเด้งจากรวง

จากการสอบถามเกษตรกรที่ประสบปัญหา พบว่าสาเหตุการระบาดมาจากมีเมล็ดข้าววัชพืชปะปนอยู่ในเมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรซื้อมาจากแหล่งปลูกข้าวในจังหวัดเขตภาคกลาง ซึ่งกำลังมีปัญหาการระบาดอย่างรุนแรงของข้าววัชพืชมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 พื้นที่การระบาดของข้าววัชพืชในเขตนาภาคกลางถึงเหนือตอนล่างประมาณ 1 ล้านไร่ สาเหตุอีกประการหนึ่งคือเมล็ดข้าววัชพืชติดมากับรถรับจ้างเกี่ยวข้าวที่มาจากแหล่งที่มีการระบาด และไม่ได้ทำความสะอาดก่อนลงแปลง

สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืชได้ประสานงานกับกลุ่มเกษตรกรจัดประชุมเกษตรกรที่ประสบปัญหาจำนวน 40 ราย เพื่อให้ความรู้เรื่องข้าววัชพืชพร้อมทั้งแจกเอกสารวิชาการเรื่อง ข้าววัชพืช : ปัญหาและการจัดการ รวมทั้งแจกโปสเตอร์เตือนภัยข้าววัชพืชให้แก่ผู้เข้าประชุม นอกจากนั้นได้ทำแปลงสาธิตวิธีการทำแห้งข้าววัชพืชด้วยสารกำจัดวัชพืชให้แก่เกษตรกรไปแล้วในปี พ.ศ. 2548

สำหรับแนวทางในการแก้ปัญหาในปี พ.ศ. 2549 ได้ประสานงานกับผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว พบว่าขณะนี้แหล่งปลูกข้าวดังกล่าวประสบกับปัญหาน้ำท่วมทั้งข้าวปลูกและข้าววัชพืช จึงได้เตรียมแผนการประชุมเกษตรกรในอำเภอท่าวุ้ง และอำเภอเมือง เพื่อให้ความรู้เรื่องข้าววัชพืช พร้อมทั้งวิธีการในการป้องกันกำจัดให้แก่เกษตรกร ซึ่งทางกลุ่มวิจัยวัชพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยร่วมกับโครงการข้าว คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยเกษตรกรมีส่วนร่วมมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 จนประสบผลสำเร็จ และเผยแพร่เอกสารวิชาการให้เกษตรกรไปแล้ว 20,000 เล่ม เพื่อเตรียมรับมือกับปัญหาข้าววัชพืชที่จะเกิดขึ้นอีกหลังจากน้ำท่วม เนื่องจากเมล็ดข้าววัชพืชสะสมอยู่ในดินได้หลายปี โดยผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาข้าว กรมการข้าว จะได้เชิญวิทยากรจากกรมวิชาการเกษตร มาบรรยายให้ความรู้ในการประชุมดังกล่าวโดยเร็วต่อไป

พบกันใหม่ฉบับหน้า
บรรณาธิการ

E-mail : pannee@doa.go.th

ผลิใบ ก้าวใหม่การวิจัยและพัฒนาการเกษตร

วัตถุประสงค์
- เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลการดำเนินงานของหน่วยงานในสังกัดกรมวิชาการเกษตร เพื่อเป็นสื่อกลางสำหรับนักวิจัยกับผู้บริหาร นักวิจัยกับนักวิจัย และนักวิจัยกับผู้สนใจการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์ซึ่งกันและกัน
- เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น อันจะเป็นตัวอย่างหรือเป็นพื้นฐานการวิจัยขั้นสูงต่อไป

ที่ปรึกษา : อดิศักดิ์ ศรีสรรพกิจ สุปราณี อิ่มพิทักษ์ โสภิดา เห-มาคม ประเวศ แสงเพชร

บรรณาธิการ : พรรณนีย์ วิชชาชู
กองบรรณาธิการ : อุดมพร สุพคุตร์ สุเทพ กฐินสมมิตร์ พนารัตน์ เ อังคณา สุวรรณกูฏ
ช่างภาพ : วิสุทธิ์ ต่ายทรัพย์ กัญญาณัฐ ไผ่แดง ชูชาติ อุทารสกุล
บันทึกข้อมูล : ธวัชชัย สุวรรณพงศ์ อาภรณ์ ต่ายทรัพย์ สมจิตต์ ยะ
จัดส่ง : พรทิพย์ นามคำ
สำนักงาน : กรมวิชาการเกษตร ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 1
โทรศัพท์ : 0-2561-2825. **0-2940-6864 โทรสาร** : 0-2579-4406
พิมพ์ที่ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด อรุณการพิมพ์ **โทรศัพท์** : 0-2282-6033-4
www.aroonprinting.com